

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 83:

Forslag til folketingsbeslutning om begrænsning af faglige organisationers konfliktret over for virksomheder med overenskomst.

Af Ole M. Nielsen (KRF) m.fl.
(Fremsat 12/3 2002).

Forslaget sattes til forhandling.

Kl. 10.40

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Hvor er beskæftigelsesministeren? Så må vi udsætte mødet i 5 minutter. Vi udsætter mødet. Er han der? Ministeren skal være herinde, når vi påbegynder behandlingen af et forslag; ellers må vi udsætte mødet. Det gør vi normalt!

Forhandling

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Regeringen finder ligesom forslagsstillerne, at der i visse tilfælde kan stilles spørgsmål om det rimelige i omfanget og brugen af konfliktretten, f.eks. når en konflikt iværksættes over for en virksomhed, som allerede har en overenskomst, som fuldt ud giver de ansatte ordnede løn- og arbejdsvilkår, eller når de ansatte udtrykkeligt frabeder sig indblanding fra vedkommende forbund.

Jeg skal ikke skjule, at især SiD's blokader mod virksomhederne Ikadan og Brørup var stærkt provokerende for retsfølelsen hos rigtig mange mennesker.

Regeringen har derfor forståelse for intentionerne bag forslaget, men mener samtidig, at en lovregulering af konflikten bør være den sidste udvej. Det vil være yderst problematisk og vanskeligt via lovgivning at gribe ind på et så centralt område, som altid har været overladt til arbejdsmarkedets parter egen regulering og Arbejdsrettens praksis.

Det er Arbejdsretten, som via sine afgørelser fastlægger forholdet mellem de midler, som lovligt kan anvendes, og det formål, som kan forfølges. En eventuel ændring af dette forhold bør ikke ske, uden at tingene er meget grundigt undersøgt, og uden at man til bunds kender konsekvenserne.

At der ikke er nogen nemme løsninger omkring reguleringen af konfliktretten fremgår bl.a. af en rapport, som i 2001 er udarbejdet om problemstillingen af professor Jens Kristiansen, Københavns Universitet, efter anmodning fra Kristelig Arbejdsgiverforening.

LO og DA har over for regeringen tilkendegivet, at man gerne vil se på problemstillingen efter en grundig gennemgang af den arbejdsretslige praksis vedrørende adgangen til at iværksætte konflikt, herunder en gennemgang af de arbejdsretslige domme, der er afsagt herom, samt den udvikling, som har fundet sted.

Regeringen hilser dette initiativ fra LO og DA velkommen og tager det som udtryk for, at arbejdsmarkedets parter i meget høj grad er bevidste om det ansvar, der påhviler dem. Regeringen vil derfor i første omgang afvente resultatet af parternes kulegravning af området, som regeringen forventer vil være afsluttet i april 2003.

Hvis det viser sig, at parterne ikke kan nå frem til en løsning på problemet, vurderer regeringen, at denne sag vil vende tilbage til den politiske dagsorden. Sagen optager som sagt rigtig mange mennesker, og bekymringen afspejles da også her i salen.

Regeringen kan ikke støtte beslutningsforslaget om inden 1. november 2002 at fremsætte et lovforslag om begrænsning af faglige organisationers konfliktret. Nu må vi efter regeringens mening se, hvad parterne når frem til.

Freddy Dam (V):

Efter gældende praksis i Arbejdsretten består der kun en meget begrænset konfliktret over for virksomheder, der har overenskomst med et fagforbund under samme hovedorganisation. Der består kun en konfliktret, hvis der foreligger me-

get stærke grunde, der taler for oprettelse af en ny overenskomst.

Omvendt foreligger der i øjeblikket konfliktret, hvis virksomheden har overenskomst med et forbund uden for hovedorganisationen, selv om forbundet i det væsentlige tilbyder sine medlemmer samme løn- og arbejdsvilkår. Konfliktretten er således afhængig af, om virksomheden har overenskomst med et forbund, der er eller ikke er organiseret under samme hovedorganisation.

Det finder Venstre problematisk, idet det afgørende efter vor opfattelse ikke bør være, hvor forbundene er organiseret, men om medarbejderne har rimelige løn- og arbejdsvilkår. Venstre ønsker, at virksomheder og ansatte frit kan organisere sig, som de vil.

Vi har i de senere år set tilfælde, hvor konflikter har knækket virksomheder, der faktisk havde overenskomst, og som faktisk tilbød medarbejderne rimelige vilkår, alene som følge af en fagforeningskonkurrence, som i realiteten var virksomhederne uvedkommende. Derfor har Venstre tidligere fremsat forslag om begrænsning af konfliktretten, og derfor har Venstre betydelig sympati for det fremsatte beslutningsforslag.

Kl. 10.45

Omvendt har vi den opfattelse, selv om løsningen af problemet nok ret beset er et lovgivningsanliggende, at arbejdsmarkedets parter selv bør have lejlighed til at forhandle sig frem til en løsning, som alle parter kan være tjent med.

Det forlyder, at LO og DA over for regeringen har tilkendegivet, at man gerne vil se på problemstillingen efter en grundig gennemgang af den arbejdsretlige praksis og den udvikling, der har fundet sted, en gennemgang, som regeringen forventer vil være afsluttet i april 2003.

På den baggrund vil Venstre ikke for tiden støtte forslaget, men der skal ikke herske tvivl om, at Venstre vil arbejde for et lovgivningsinitiativ, i det tilfælde arbejdsmarkedets parter ikke måtte nå frem til et acceptabelt resultat.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg har da en vis forståelse for, at man kan have det lidt anderledes, når man får regeringsansvaret, end når man er i opposition. Jeg anerkender det da også, når Venstre siger, at de har et medansvar og før har været med til at fremsætte forslag herom.

Jeg vil gerne spørge, om Venstres ordfører kan konstatere og acceptere, at vores forslag faktisk er anderledes og lidt mildere i forhold til det etablerede system på arbejdsmarkedet end det, vi tidligere sammen har fremsat.

Så synes jeg, at det er et noget langt hjørnespark, ministeren sparker forslaget til. Men jeg hører også en forskel i det, ministeren siger, nemlig at det er meget vanskeligt at regulere det område her ved lovgivning, og det, ordføreren siger, at det skal reguleres ved lovgivning. Jeg kan heller ikke forstå andet end det, ordføreren siger. Jeg kan ikke forstå, hvorfor det ikke er lovgivningen, der er gældende for, hvordan det her samfund fungerer.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil bare spørge Venstres ordfører, hvad Venstres ordfører mener med »en acceptabel overenskomst«. Jeg forstod det på den måde, at der ikke skulle være den her konfliktret, hvis der var en overenskomst med et andet landsdækkende fagforbund. Venstres ordfører brugte så formuleringen »en acceptabel overenskomst«. Hvad betyder det præcist?

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Ønsker hr. Freddy Dam at svare? Så er ordet hans.

(Kort bemærkning).

Freddy Dam (V):

Jeg er enig i, at Kristeligt Folkepartis forslag er en kende mildere end det, der tidligere er fremsat, men det ændrer ikke ved det hovedsynspunkt, Venstre har i øjeblikket. Når nu arbejdsmarkedets parter udtrykkelig har tilkendegivet, at man vil anstrenge sig for eventuelt at finde en løsning, så synes vi, det er vigtigt, at man afventer det tiltag. På den anden side synes vi også, det er vigtigt, at det ikke kommer til at trække ud i en uendelighed, og det er derfor, at vi er tilfredse med, at ministeren tilkendegiver, at man forventer et resultat fra arbejdsmarkedets parter inden april måned næste år.

Til hr. Søren Søndergaard skal jeg sige, at en acceptabel løsning for Venstre er en løsning, hvor arbejdsgivere, der har overenskomst med forbund, som ikke er medtaget under hovedorganisationen, stilles på lige fod med forbund, som er under den samme hovedorganisation.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes så, at det rejser spørgsmålet om, hvad der menes med »på lige fod«.

Hvis vi f.eks. kigger på en rapport, der kom i 1999, som gennemgik Den Kristelige Fagbevægelses industrioverenskomst, viste den sig at være markant dårligere end f.eks. industriens overenskomst, specielt når det gjaldt muligheden for indslusningsløn til 18-20-årige, muligheden for at aftale længere normal arbejdstid end 37 timer, fravær af krav om afspadsering af overarbejde, manglende løn under barsel samt de helt fraværende rettigheder i forhold til efteruddannelse.

Hvis man har en sådan overenskomst, der er baseret på det magre resultat her, er det så omfattet af noget, som Venstres ordfører opfatter som en acceptabel overenskomst, eller mener Venstres ordfører, at der her selvfølgelig skal være mulighed for at konflikte for at få gjort de forhold bedre?

Kl. 10.50

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg vil spørge Venstres ordfører, om han opfatter LO og DA's vilje til at gå ind på det emne her som en accept af det forhold, at Arbejdsrettens praksis viser, at der alene lægges vægt på, om faglige organisationer repræsenterer et betydeligt antal medlemmer på landsbasis, og om de involverede fagforeninger er inden for eller uden for samme hovedorganisation, eller om Arbejdsretten egentlig lægger vægt på, at det er en ordentlig overenskomst; altså om LO og DA's gode vilje til at gå ind er en accept af det misforhold, der er dér.

Så vil jeg spørge Venstres ordfører med udgangspunkt i hr. Søren Søndergaards spørgsmål om overenskomster, om overenskomster ikke er noget sværere at vurdere i forhold til hinanden. Jeg skal ikke forsvare den ene overenskomst i forhold til den anden, men der er mange, mange forskellige forhold, der indgår i en overenskomst – det kan være løn, det kan være sikkerhed, det kan være muligheder for deltid, det kan være mange, mange ting – og det er derfor, at man har den formulering med, at det, der er indgået af landsdækkende overenskomster, må man anse for at være acceptabelt. Er det ikke en rimelig konklusion på det?

(Kort bemærkning).

Freddy Dam (V):

Til hr. Søren Søndergaard skal jeg sige, at jeg ikke har mulighed for at indlade mig på detaljer på nuværende tidspunkt med hensyn til, hvordan en eventuel lovgivningsmæssig løsning skal se ud. Det bærende element i en lovmæssig løsning skal selvfølgelig være, at der bliver frihed for virksomhederne og frihed for medarbejderne til at organisere sig, som de vil.

Til hr. Ole M. Nielsen: Det er svært for mig at vurdere, hvordan LO og DA's intentioner kan være, men jeg kan bekræfte, at det er min opfattelse, at det er svært at holde overenskomsterne op imod hinanden, og at de selvfølgelig må vurderes samlet. Det er også efter min opfattelse sådan, at en overenskomst, der er indgået af en landsdækkende organisation, må anses for rimelig.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Det er jo sådan set et historisk øjeblik, vi befinder os i, for det, forslaget er et udtryk for, og det, som Venstres ordfører også advokerer for, jo reelt er at gøre op med et historisk forlig i danmarkshistorien. Det er jo et udtryk for, at man ønsker at gøre op med arbejdsmarkedets grundlov, Hovedaftalen af 1899, og jeg synes da, at det er interessant, at Venstre nu tager det store skridt.

Men det, der kaldte mig op, er, at Venstre jo tidligere har været med til at fremsætte et lignende forslag, og da havde man den opfattelse, at man ikke måtte gå i konflikt, medmindre den virksomhed, man konfliktede mod, afveg fra det niveau, som i øvrigt var gældende inden for området.

Nu siger Venstres ordfører, at man ikke må konflikte, hvis det er sådan, at der ligger en anden overenskomst, men den må så til gengæld gerne være på et væsentligt lavere niveau. Hvorfor den nye vurdering fra Venstre? Hvad er det, der er årsagen til, at man har ændret opfattelse, siden vi behandlede det her forslag sidst?

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg tager ordet igen for at hjælpe Venstres ordfører til at korrigere hr. Ole Sohns misforståelser ved at spørge Venstres ordfører, om det ikke er rigtigt, at det her forslag i virkeligheden går længere med hensyn til at acceptere konfliktret end det tidligere forslag. Det tidligere gik kun

på lønforhold, men det her indeholder også i sin formulering muligheden herfor, hvis en overenskomst er misligholdt osv. I den retning er der altså flere muligheder for at konflikte i det forslag her, end der var i vores tidligere forslag, som vi fremsatte sammen med Venstre.

Så vil jeg i øvrigt spørge Venstres ordfører, hvad der har forandret sig så meget siden sidst, vi fremsatte forslaget. Jeg kan nok forstå, at der er en forandring i og med, at man er blevet regeringsparti, men at det kræver et så langt hjørnespark som frem til 1. april næste år, må jeg nok sige undrer mig.

Så vil jeg endelig spørge Venstres ordfører, om han ikke kan acceptere, at der er visse andre forhold i Danmark, der har ændret sig i de hundrede år, der er gået, siden man lavede Septemberforliget. Der er andre forhold, der er forandret, men Septemberforliget skal altså stadig væk uændret stå ved magt.

Kl. 10.55

(Kort bemærkning).

Freddy Dam (V):

Jeg tror ikke, det er rigtigt, når hr. Ole Sohn siger, at der er tale om et historisk øjeblik, for der er efter min opfattelse ikke noget brud på en historisk tradition. Altså den problemstilling, der behandles i dag, er, så vidt jeg kan se også af Jens Kristiansens rapport, ikke nødvendigvis noget brud på Hovedaftalen; det er i virkeligheden ikke nødvendigvis overenskomstdækket.

Det er rigtigt, at vi accepterer, at også andre overenskomster kan beskyttes. Hvis det er således, at den overenskomst, som den pågældende virksomhed har, indeholder rimelige vilkår, så mener vi nok, at der skal være en beskyttelse mod konflikt. Men omvendt er det vores opfattelse, at der naturligvis skal være mulighed for konflikt i de situationer, hvor den pågældende virksomhed ingen overenskomst har, eller hvor de misligholder overenskomsterne.

Hvorvidt det er et langt eller et kort hjørnespark, skal jeg ikke udtale mig om. Det er sådan, at det jo nu er fastsat, at man skal have et resultat inden april måned næste år. Det er Venstre villig til at afvente.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg er nu nødt til at fastholde, at der bliver tale om et brud på Septemberforliget, hvis man gennemfører det her lovforslag, og det er selvfølgelig legitimt, at man gør det. Men så skal man

tage konsekvensen og sige, at så er det forlig, som danner grundlaget for Hovedaftalen, altså arbejdsmarkedet grundlag, slet ikke gældende. Så skal man tage konsekvensen fuldt ud og sige: Jamen det er også 103 år gammelt, så det dropper vi.

Men dermed dropper man jo altså også fredspligten, og så bliver der rigtig rig lejlighed til at foretage konflikter. Så jeg er ikke helt sikker på, at Venstre helt har tænkt konsekvensen af sine holdninger igennem, men det er så en anden sag.

Når vi nu forholder os til det forslag her, så står der, at der gerne må konfliktes, hvis den eksisterende overenskomst ikke i det væsentlige svarer til branchens. Men i næste sætning står der, at hvis der foreligger en overenskomst, må man ikke konflikte. Det er da en selvmodsigelse. Og når Venstre nu reelt støtter forslaget, må Venstre da også kunne give en forklaring på, hvordan forholdene skal være, hvor dårlige de skal være, før man vil acceptere, at der bliver grebet til konflikt.

(Kort bemærkning).

Freddy Dam (V):

Nu vil jeg godt afslutningsvis slå fast, at Venstre faktisk ikke støtter forslaget. Når det kommer dertil, at der kan blive tale om, måske ved en anden lejlighed, at støtte et andet tilsvarende forslag, vil jeg gerne gå i detaljer ved den lejlighed.

Jan Petersen (S):

Jeg vil starte med at sige, at jeg egentlig, i hvert fald foreløbig, er tilfreds med det svar, som beskæftigelsesministeren har givet til beslutningsforslaget, nemlig at lade Dansk Arbejdsgiverforening og LO gennemgå den her problemstilling. Det er i og for sig, når al retorikken er skåret bort, en klog vinkel på en diskussion om det her emne at få et ordentligt greb om, hvad konsekvenserne er. Skræller man al retorisk sympati fra det her, en sympati, som et klart flertal i dette Folketing formentlig har, så spiller det åbenbart en rolle at komme i regering.

Jeg er jo i den situation, at jeg ville have sagt det samme, uanset om jeg var i regering eller opposition. Men jeg har stor forståelse for det, når beskæftigelsesministeren siger, at det er vanskeligt at gribe ind, også selv om man kunne have intentioner om det, for hvis man går i gang med det her, så leger man med fredspligten, man leger med grundlæggende aftaler. Hovedaftalen er jo for så vidt ikke i en 103-årig form, den er jo

revideret en enkelt gang, og den er netop båret af hovedorganisationerne selv, uden at lovgivningsmagten gik ind og stillede vilkår op.

Kl. 11.00

Det, det her forslag handler om, er jo, at lovgivningsmagten vil stille vilkår op for dele af det, organisationsaftalen bygger på, nemlig adgangen til at konflikte.

Hvis man på sigt piller ved det her fra et eventuelt flertals side – måske også fordi man ikke lægger til grund, hvad en eventuel gennemgang måtte afsløre af problemer – ja så skaber man et grundlag for, at vi får et mere livligt dansk arbejdsmarked.

Det her beslutningsforslag er jo udtryk for, at der sker et skred. Før har vi jo hørt om forslag, hvor konfliktretten ikke skulle gælde, hvis der var nogenlunde sammenlignelige overenskomster, men så vidt jeg kan læse af det her forslag, drejer det sig nu ikke længere om niveauet, nu drejer det sig om indholdet. Derfor må jeg sige, at så fjerner man en konfliktadgang til at skabe et acceptabelt overenskomstniveau inden for en branche.

Nu kan man jo også diskutere her – og det er der jo kloge folk, der skal beskæftige sig med i et udvalgsarbejde og formentlig også gennemgå – hvad det er for et niveau, politikerne vil acceptere, når man nu forestiller sig, at man skal blande sig i det.

Vi ved jo alle sammen, at det her handler om Kristelig Fagforening – det er jo det, diskussionen handler om – som har landsdækkende overenskomster. Jeg står her med en sammenligning mellem Kristelig Fagforening og Restauratørernes Arbejdsgiverforenings overenskomst og så den, der er mellem RestaurationsBranchens Forbund og Hotel-, Restaurant- & Turisterhvervets Arbejdsgiverforening, Horesta. Der er en tydelig kvalitativ forskel på de to overenskomster, og Kristelig Fagforening og Restauratørernes Arbejdsgiveres overenskomst er på næsten alle punkter, jeg kan se her, udtryk for et betydeligt lavere niveau, men den er landsdækkende.

Det, der egentlig er ærindet, som det her beslutningsforslag er ude i, er at fratage faglige organisationer en mulighed for at opretholde et niveau og forbedre et niveau, bare der er nogen, der byder lavere og gør det landsdækkende, også uanset hvor mange de for så vidt er.

Konsekvensen af at arbejde videre med de her intentioner vil efter vores bedste bedømmelse være et mere livligt dansk arbejdsmarked; det vil lægge grundlaget for, at vi ikke har det velor-

ganiserede arbejdsmarked. Det er et meget lille problem, man har fat i i forhold til livlige arbejdsmarkeder andre steder.

Jeg tror, man leger med et stabilt dansk arbejdsmarked, og det kan jeg ikke anbefale. Jeg kan også forstå, at beskæftigelsesministeren finder det vanskeligt at gribe ind i det. Det forstår jeg til fulde, for det er næsten umuligt at gøre det, uden at det får konsekvenser, som gør det svært at få til at fungere.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Vil hr. Jan Petersen ikke bekræfte, at der efter det beslutningsforslag, som vi har fremsat her, stadig væk vil være samme konfliktret, som der er imellem organisationer, der er medlem af den samme hovedorganisation? Den konfliktret vil stadig væk findes efter det her.

Mit spørgsmål er så: Hvorfor har de mange mennesker, som lever efter den der overenskomst på restauratørområdet, valgt den? Er det frie mennesker, der er for dumme i hovedet, eller hvad er der i vejen med dem, når de har valgt den, som hr. Jan Petersen siger simpelt hen bare er for dårlig? Hvad er det for en formynderånd?

Jeg må sige, at hvis det er den slags smagsdommere, vi skal have, så vil jeg gerne afskaffe den slags smagsdommere, der er smagsdommere på lønmodtagernes vegne, når de vælger overenskomster og vælger organisation.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg har meget forståelse for, at Socialdemokratiet af historiske grunde og af vane altid forsøger at tage udgangspunkt i, hvad der er lønmodtagernes interesse, men spiller det slet ikke nogen rolle for Socialdemokratiet i argumentationen at tage vare på de små selvstændige næringsdrivende, som er medlem af Horesta, og deres interesser?

De bliver jo også udsat for urimelig konkurrence, hvis det er sådan, at andre arbejdsgivere kan indgå aftaler, der er billigere. Dermed skaber de jo unfair konkurrence i forhold til det private erhvervsliv. Er det slet ikke noget, der interesserer Socialdemokratiet?

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Til hr. Ole Sohn: Jo, uanset om man driver virksomhed som forfatter eller restauratør, har vi stor sympati for de problemer, man kan få, når

man bliver udsat for konkurrenceforvridende virksomhed.

Det her emne er jo paradoksernes emne, for nu skal jeg svare på spørgsmålet fra hr. Ole Sohn, som mener, at jeg er formynderisk, ikke? Men i andre diskussioner skal jeg forholde mig til konkurrenceforvridning, ikke? I samme replik i øvrigt.

Kl. 11.05

Jo, vi finder også, at det kan være en vinkel på diskussionen. Og jeg tror for så vidt også, det vil være en central del af den organiserede arbejdsgeberholdning til det her, at de kan udsættes for undergravende virksomhed, når de har velorganiserede aftaler og man så kan komme og lave den her type pirataftaler. Dansk Arbejdsgiverforening har mig bekendt selv intern regulering, der forhindrer deres medlemsvirksomheder i at bedrive sådan noget mod hinanden.

Det er en del af stabiliteten i dansk erhvervs- liv, uanset om det er en lille eller en stor virksomhed, og jeg er da slet ikke i tvivl om, at en arbejdsgeberorganisation som Horesta har meget brug for, at der er orden på de her forhold.

Så spørger hr. Ole M. Nielsen mig, om ikke den samme konfliktret er der. Jo, det er muligt. Men hvem ansætter medarbejderne? Man kan jo også fortrinsvis ansætte medarbejdere, der er medlemmer af en forening, hvor man får det billigste overenskomsttilbud.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg synes ikke, jeg fik et svar på, om ikke der stadig væk var konfliktret. Jeg havde såmænd ventet, at hr. Jan Petersen ville anfægte den formulering, der siger, at en landsdækkende overenskomst må opfattes som værende acceptabel. Det ville vel egentlig have været rimeligt, synes jeg, hvis hr. Jan Petersen var kommet med den indvending, og så kunne vi jo diskutere, om det er det, der er anstødsstenen. For ellers vil der være nøjagtig den samme konfliktret imellem forbund under forskellige hovedorganisationer som imellem forbund under samme hovedorganisation. Det kan jeg ikke forstå hvorfor der ikke skulle være.

Så er det altså som at have en eksklusiv gruppe af organisationer, det er altså »de gode«, og så har man nogle andre, der er mindre gode, ikke sandt? Jeg kan ikke forstå, hvorfor folk vælger dem, men det er så, hvad det er.

Men er der ikke samme konfliktret, hvis vi så i hvert fald fjernede den sætning, hvis det ende-

lig var anstødsstenen? Når den sætning står der, er det jo, fordi der er så mange elementer i en overenskomst, at det er svært at måle æbler op mod appelsiner osv. Det er derfor, den er der.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Det er ikke nødvendigvis så svært, vil jeg gerne sige til hr. Ole M. Nielsen, at vurdere, om en overenskomst har et niveau, der giver stor forskel i forhold til en anden.

Den overenskomst mellem RBF og Horesta, jeg omtalte før, har i hvert fald syv punkter, hvor aftalen mellem Kristelig Fagforening og Restauratørernes Arbejdsgiverforening er så dårlig, at enhver kan se det, når man læser den: på provisionslønsystemet, på tillæg for arbejde på helligdage, på løn under sygdom, på manglende løn, på pension, på friweekender og på opsigelsesvarsler.

Jeg kan stadig væk ikke læse forslaget anderledes, end at intentionen er, at hvis bare man har en landsdækkende overenskomst, der er dårligere, skal der ikke kunne konfliktes imod den.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Hr. Ole M. Nielsen for tredje gang.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Så går vi direkte til ondets rod. Betyder det, at hvis vi fjernede formuleringen om, at den landsdækkende organisations overenskomst findes acceptabel, ville hr. Jan Petersen være tilfreds? Det synes jeg ligger i det svar her. For så er der jo mulighed for med den overenskomst at gå ind og konflikte på det område, hvis den er så ensidigt dårligere. Det rummer forslaget jo mulighed for.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Bent Bøgsted som ordfører.

Bent Bøgsted (DF):

Dansk Folkeparti er grundlæggende enig med Kristeligt Folkeparti i, at der er et problem vedrørende konflikter på arbejdsmarkedet. Vi finder, at det er urimeligt, at et veletableret firma, der har ordnede forhold, både hvad løn og ansættelsesforhold angår, kan blive udsat for blokade, fordi en organisation vil have overenskomstaftale med virksomheden, selv om der er indgået aftale med en anden organisation. Det er efter Dansk Folkepartis opfattelse urimeligt og

burde ikke kunne finde sted. Men samtidig har vi ikke noget imod, at et firma bliver konflikt-ramt, hvis der finder underbetaling af lønmodtagerne sted, eller der er tale om uacceptable arbejdsforhold på arbejdspladsen.

Derfor er jeg også tilfreds med at høre, at LO og DA har tilkendegivet, at de vil se på problemerne. Så må vi se, om der ad den vej kan findes en acceptabel løsning. Vi ser frem til det udspil, der kommer på det område.

Vi kan på den baggrund ikke umiddelbart støtte forslaget, men vi ser positivt på det, og vi er villige til at vende tilbage til det, hvis ikke LO og DA kan komme med et bud på en løsning af problemet.

Kl. 11.10

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg vil spørge hr. Bent Bøgsted: Når man tager det hensyn til LO og DA, er det så, fordi man mener, at det er sådan helt korrekt efter god dansk retslig skik, eller er det, fordi det simpelt hen ville give for meget ballade, hvis vi skulle gå hen og lave noget, som de to organisationer ikke er enige i?

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Nej, vil jeg gerne sige til hr. Ole M. Nielsen, det er udelukkende, fordi LO og DA tilsyneladende erkender, at der er et problem, som de er villige til at se på, og så mener vi også, at de skal have chancen for at finde ud af det.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Lars Barfoed som ordfører.

Lars Barfoed (KF):

Det Konservative Folkeparti kan helt tilslutte sig intentionerne bag det beslutningsforslag, som vi nu behandler. Som udgangspunkt bør det ikke være muligt inden for de arbejdsretlige rammer at iværksætte en konflikt over for virksomheder, der allerede *har* indgået en fornuftig overenskomst med en landsdækkende lønmodtagerorganisation. Det må være udgangspunktet.

Men konflikter er naturligvis en helt naturlig del af det arbejdsretlige system, og der skal være plads til konflikter i det arbejdsretlige system, ingen tvivl om det. Det er et fornuftigt skridt at indbygge i den proces, som forhandlingen mellem en lønmodtagergruppe og en arbejdsgiver

er, og derfor skal der også være en konfliktmulighed for begge parter.

Men der er situationer, hvor man må sige, at det er helt urimeligt at tage sådanne skridt, urimeligt over for virksomheden og i sidste ende også urimeligt over for virksomhedens ansatte, fordi konflikter jo kan være ganske ødelæggende økonomisk for en virksomhed og for virksomhedens beskæftigelse på længere sigt.

Det gælder jo så – og det er det, beslutningsforslaget lægger op til – i situationer, hvor man har en fornuftig aftale mellem en landsdækkende organisation og virksomheden. Man må i hvert fald sige, at hvis man i sådan en situation skal iværksætte en konflikt, skal der være ganske tyngende grunde til at gøre det. Det kan måske have noget at gøre med den pågældende overenskomsts vilkår, det kan måske have noget at gøre med organisationsgraden i virksomheden, for så vidt angår de to konkurrerende lønmodtagerorganisationers medlemmer. Man kunne forestille sig, at den organisation, der egentlig ønskede en konflikt, havde størstedelen af medarbejderne i virksomheden organiseret hos sig, og så kunne man diskutere, om det kunne være en tvingende grund. Men der skal i hvert fald være tvingende grunde til det.

Vi synes også på den baggrund, at det er meget tilfredsstillende, at der nu er en forståelse både i LO og DA for at få undersøgt mulighederne for at begrænse konfliktretten på det her område, og ikke mindst, at begge hovedorganisationer også er parat til at deltage i arbejdet.

Vi ser frem til, hvordan det arbejde forløber, og til resultatet af det, og på det grundlag finder vi det i Det Konservative Folkeparti rigtigt at afvente, om man kan nå frem til på aftalemæssige vilkår at begrænse konfliktretten, så vi undgår de helt urimelige situationer, hvor overenskomstdækkede virksomheder udsættes for konflikter.

Men jeg må også sige, at kan der ikke parterne imellem findes en fornuftig løsning på det, er det jo noget, vi må tage op her i Folketingssalen igen med henblik på eventuelt at indføre et lovindgreb i overensstemmelse med det foreslåede beslutningsforslag.

Kl. 11.15

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg forstod hele hr. Lars Barfoeds ordførertale på nær et enkelt punkt, og det var bemærkningen om, at hvis der var rimelige og fornuftige for-

hold på en virksomhed, skulle der ikke gives mulighed for konflikt.

Det er jeg for så vidt enig i, men hvad er rimelige og fornuftige forhold? I dag kan man jo ikke konflikte på virksomheder, som har overenskomst, som er svarende til branchens. Det ligger jo i, at man forhandler overenskomsten.

Det, der er tale om her, er jo, at de to parter, arbejdsgiver og lønmodtagere, forhandler sig frem til en overenskomst, og så er der andre som for at undergrave både lønmodtagernes og virksomhedernes interesser laver meget afvigende overenskomster. Er det rimeligt set med en virksomhedsleders øjne og set med lønmodtagerøjne? Jeg synes, det er begge parter, man rammer.

Derfor er mit spørgsmål til Det Konservative Folkeparti: Hvad er ret og rimeligt?

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg havde egentlig bestemt, hvad jeg ville spørge hr. Lars Barfoed om, inden jeg hørte hans sidste sætning, så mit spørgsmål, kan man sige, er næsten overflødig, for det var nemlig: Hvad gør vi, hvis LO og DA kommer tilbage og siger: Vi synes faktisk, at det, vi har, er helt fint? Så er det jo faktisk sværere at gå ind og foretage lovindgreb, end det er nu, før de er kommet til den konklusion. Men hr. Lars Barfoed sagde jo, at det er han villig til, og det vil jeg gerne kvittere for. Det synes jeg er helt fint.

Jeg synes bare, at den metode, man nu går ind i, ikke gør det lettere, hvis de nu, jeg havde nær sagt forventeligt – nu har ministeren så en anden opfattelse – går ind og finder ud af, at det er helt fint, som det er. For de er jo interessepartnere, det er dem, der har en interesse i at bevare status quo på området, det må vi jo erkende, de er jo ikke uvildige parter de to – slet ikke. Men jeg er glad for hr. Lars Barfoeds tilsagn.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Til hr. Ole M. Nielsen: Så er vi jo begge to glade, og det er jo godt. Nu må vi se, hvad der kommer ud af det.

Til Ole Sohn: Hvad er rimelige vilkår? Det kan jeg ikke besvare her. Det kræver nok en lidt mere dybtgående vurdering.

Jeg forventer egentlig, at det arbejde, som LO og DA nu eventuelt sammen med andre går i gang med, vil kunne bidrage til at kaste lys over,

hvad sådanne rimelige vilkår kunne være. Det mener jeg er et noget teknisk spørgsmål.

Det vil muligvis også være sådan, at vi i en eventuel lovgivning formentlig ikke ville kunne beskrive det fuldstændigt. Det vil i sidste ende vel være op til Arbejdsretten i den konkrete situation at vurdere det ud fra de rammer, der er lagt ind i selve lovgivningen og bemærkningerne til lovgivningen i givet fald. Længere tror jeg ikke vi kan komme i dag på det spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg må så spørge hr. Barfoed: Kan hr. Barfoed overhovedet acceptere, at nogle andre skal vurdere, hvad der er rimeligt for dem, der indgår overenskomsten?

Det er jo ikke umælede væsener, der ikke kan læse og skrive og tage stilling, som indgår overenskomster nu. Det er oven i købet i nutidens Danmark folk, der kan gå andetsteds hen og få job, eftersom der er efterspørgsel efter arbejdskraft. Hvorfor skulle de indgå en overenskomst, som var ringere på alle områder?

Jeg erkender, at der kan være forskel på elementerne. Der indgår mange elementer i en overenskomst, og de er svære at måle imod hinanden. Det kan være noget med hensyn til familie, det kan være tryghed, det kan være deltid – måske ligefrem ret til deltid! Hvem ved, hvad man kan finde på? Der er en masse elementer, der indgår. Hvordan måler man dem mod hinanden? Og hvorfor skal vi have smagsdommere til at afgøre det, når folk selv kan finde ud af det?

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Jeg synes, at der er én ting, der hænger i luften efter hr. Lars Barfoeds indlæg. Der hænger en lille sætning tilbage, nemlig: Nu må de så finde ud af det, og vi må så se, hvad der kommer ud af det. Men der er ikke nogen udelukkelse af, at der kan ske et lovmæssigt indgreb.

Så jeg vil gerne spørge hr. Lars Barfoed: Er man i givet fald parat til at gå ind og regulere yderligere på konfliktretten, uanset hvad LO og DA måtte finde ud af at anbefale?

Det er et ret centralt spørgsmål, for selve konfliktretten og måden, konfliktretten anvendes på, er jo også en meget væsentlig faktor i stabiliteten og opbakningen bag en hovedaftale.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Først til hr. Jan Petersen: Det ligger jo i det, jeg siger, at den mulighed kan komme på tale, at vi vil lovgive på det her felt, hvis ikke der kommer et udspil fra det arbejde, der nu sættes i gang, som på en fornuftig måde løser det. Vi har jo tidligere også fra Venstres og De Konservatives side været med til at fremsætte beslutningsforslag, der minder meget om det her, og derfor ligger der i det, at det vil vi i givet fald være.

Til hr. Ole M. Nielsen: I beslutningsforslaget her ligger jo netop, at der godt kan være tale om en konfliktret alligevel, hvis stærke grunde taler for det. Sådanne stærke grunde kunne være, at det er en meget ringe overenskomst i forhold til markedet. Men jeg er da enig i, at det nok sjældent vil forekomme, for hvem ville dog indgå en overenskomst på meget ringe vilkår? Derfor ville det formentlig meget sjældent komme på tale. Men hvis det var sådan, synes vi måske nok, det ville være rimeligt, at det indgik som en meget stærk grund sammen med det forhold, at man kunne forestille sig, at der på virksomheden måske stort set ikke længere – i forhold til dengang, overenskomsten blev indgået – er medarbejdere, som er medlemmer af den faglige organisation, som har indgået overenskomsten. Det mener jeg også kunne indgå som en del af sådan en vurdering.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Ole Sohn som ordfører.

Ole Sohn (SF):

Hvis hr. Ole Vagn Christensen havde været til stede, ville han have taget fat i talerstolen, som jeg gør nu her, gået tæt på mikrofonerne, og så ville han have sagt til regeringspartierne: I leger med ilden!

Et eller andet sted har han jo lidt ret, for selv om det her måske umiddelbart synes som et lille forslag, et lille hjørne, rokker det ved noget meget grundlæggende. Det rokker ved hele det fundament, som det danske arbejdsmarked er bygget op på, og som er blevet til i et meget, meget tæt samarbejde mellem arbejdsmarkedets parter. Jeg kan næsten ikke sige det bedre end hr. Lars Barfoed: Den måde, som arbejdsmarkedet reguleres på i dag, foregår dels ved forhandlingerne i forbindelse med overenskomstfornyelserne, dels ved, at der, hvis der sker brud på overenskomsterne, er et fagretsligt system, som træder i kraft.

Iværksættes der konflikt, løses det via arbejdsmarkedssystemet, og Arbejdsretten kan jo, som hr. Lars Barfoed ganske korrekt gav udtryk for, vurdere, om der er en rimelig praksis, om der er et rimeligt grundlag for at iværksætte en konflikt. Det var det, hr. Lars Barfoed sagde. Sådanne må det selvfølgelig også være efterfølgende, hvis man går ind og kigger på loven. Sådanne er det allerede i dag. Der kan ikke iværksættes konflikt, medmindre der er væsentlige grunde, der taler herfor. Sådanne er det.

Derfor vil jeg også godt give en tak til ministeren, som i sin besvarelse sagde, at ministeren ønskede at lade arbejdsmarkedets parter se på det. Det synes jeg er den rigtige måde, for det er klart, at der er hjørner i hele fundamentet omkring arbejdsmarkedssystemet, som trænger til at blive kigget efter i sømmene, skal parterne naturligtvis gøre det. Det er jo det, ministeren siger, og det synes jeg også man skulle lytte lidt til.

Måske skulle ministeren indtage den samme holdning, når vi snakker deltidslov, for det er jo nøjagtig det samme: Hvis man går ind og piller ved et hjørne, ja, så tilter hele systemet.

Det, der er tale om her, er jo reelt, at man giver en mulighed for at undergrave den måde, samfundet er skruet sammen på. Jeg vil godt også til hr. Ole M. Nielsen give et enkelt eksempel på det, for hr. Ole M. Nielsen kan ikke forstå, hvorfor man ikke bare skal acceptere, hvis der bliver lavet en aftale.

Hvis man nu forestiller sig en by – det kunne være Horsens – hvor f.eks. lønmodtagernes organisation inden for hotel- og restaurationsområdet og arbejdsgiverne, Horesta, har indgået overenskomst med byens mange restauranter og fundet frem til, hvad der nu er ret og rimeligt med hensyn til lønvilkår, ansættelsesforhold osv., det forhandler man sig frem til og finder et fornuftigt leje. Hvis man så forestiller sig, at der er en enkelt restauratør, som af forskellige årsager kan få folk ansat på nogle helt andre og væsentlig dårligere vilkår, er det så ikke en unfair konkurrence over for de restauratører, som har indgået aftaler med lønmodtagerorganisationerne? Så undergraver man jo det private erhvervslivs muligheder for at kunne eksistere under ordnede forhold. Det er det, man undergraver med det forslag, som Kristeligt Folkeparti har fremsat her.

Kl. 11.25

Lønmodtagerne skal såmænd nok klare sig, men man undergraver faktisk det private erhvervslivs muligheder for at have rolige og sta-

bile forhold og kende udgifterne i en periode fremover. Man skaber ustabilitet, og jeg forstår slet ikke, hvorfor Kristeligt Folkeparti har en interesse i at bidrage til at skabe den form for ustabilitet for det lokale erhvervsliv.

Af den grund og af hensyn til, at det velfærdssamfund, vi har fået bygget op igennem hele det forrige århundrede – og som selvfølgelig gerne skulle undergå den modernisering, som altid skal finde sted af et velfærdssamfund – skal bestå i de kommende hundrede år, må det bygge på, at man har en respekt for, at arbejdsmarkedet finder de niveauer, som er nødvendige for både at kunne imødekomme lønmodtagernes basale behov for løn, arbejdstid og ferie, og hvad der nu ellers indgår i en overenskomst, og også give erhvervslivet ro og mulighed for at udvikle sig, og det kan man kun, hvis der er ro på arbejdsmarkedet. Det er det, der er hele fundamentet. Det er det, der ligger i Hovedaftalen og hele det grundlag, som det danske overenskomstsystem er bygget op på.

Derfor er jeg meget, meget glad for, at ministeren er kommet til den erkendelse, at man bedst udvikler det danske velfærdssamfund ved at respektere arbejdsmarkedets parter og også have tillid til, at de kan løse den opgave. Det synes jeg også at Kristeligt Folkeparti skulle have både i den her og i andre sager vedrørende arbejdsmarkedsforhold.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Hr. Ole Sohn havde en bemærkning om min partifælle hr. Ole Vagn Christensen, som jeg har fremført ordførertalen for i dag, da han ikke kan være til stede. Nu har jeg taget fat i talerstolen, sådan som hr. Ole Sohn anbefalede, og vil gerne bekræfte, at Socialdemokratiet mener, at hvis det her og de intentioner, der er gemt bag forslaget, på sigt nyder sympati i regeringspartierne, ja, så leger man med ilden.

Jeg tror også, jeg fik det sagt, og jeg vil gerne bekræfte, at det også er hr. Ole Vagn Christensens standpunkt – godt nok sagt med en anden stemmeføring formentlig.

Men jeg synes også, man skal understrege igen, hvad hr. Ole Sohn også gjorde, at beskæftigelsesministerens lyst til at være pyroman i sagen åbenbart er noget beskedent. I hvert fald er måden, det skal foregå på, først lagt i udvalg, så der kommer en kvalificeret vejledning i, hvordan man kan få tændt luntten.

Jeg synes, det er godt, hr. Ole Sohn er enig i, at beskæftigelsesministerens foreløbige synspunkt på sagen er godt.

Det får mig så til at stille et spørgsmål selvfølgelig til hr. Ole Sohn. En væsentlig del af hr. Ole Sohns indlæg handlede om, at der var fredspligt, der var et fagretsligt system, og i det hele taget havde vi et vældig godt arbejdsmarked i dag. Betyder det, at hr. Ole Sohn i dag mener, at fredspligten, Hovedaftalen og hele den civiliserede aktionsform, som det danske arbejdsmarked i dag er udtryk for, er et tilfredsstillende system? Det virkede noget anderledes i 1970'erne.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. ... Jeg elsker, når folk markerer, når de gerne vil have ordet, og ikke bare svæver omkring. Hr. Ole M. Nielsen.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg synes, det var et spændende indlæg, hr. Ole Sohn kom med. Der er så mange spørgsmål at stille til det. De er jo altid spændende, de ideologiske debatter, vi udvikler her i Folketinget. Det er dejligt, at der går ideologi i det en gang imellem. Det er jo godt.

Mener hr. Ole Sohn, at Arbejdsretten er uafhængig i denne sag her? Er Arbejdsretten ikke kreeret til netop at afgøre konflikter imellem LO og DA og kan derfor ikke tages som sandhedsvidne for, hvad der er rimeligt set i civilretslig sammenhæng?

Det er jo et parallelt system, vi har inden for et specifikt område, som er afhængigt af nogle bestemte parter, eller som er lavet til at løse konflikter imellem nogle forskellige parter, og det er udgangspunktet for de beslutninger, der træffes.

Så vil jeg gerne spørge, om hr. Ole Sohn går ind for fastprissystemer inden for små grønthandlere og købmænd f.eks.? ... (Jan Petersen: Det gør han i hvert fald, når det gælder bogpriser.)

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Bogpriserne mener jeg skal være faste, men med hensyn til grønsager må det afhænge af varens beskaffenhed.

Jeg vil gerne sige om det med Arbejdsretten og i øvrigt også til hr. Jan Petersen, at jeg godt kan acceptere og respektere den måde, som et arbejdsmarked bygger det op på bl.a. omkring Hovedaftalen, fredspligten og Arbejdsretten,

selv om jeg samtidig gerne så, at tingene var anderledes.

Kl. 11.30

Når jeg i 1970'erne og 1980'erne betragtede forhandling, mægling og aktion som en god måde at bevæge samfundet frem på – og jeg kunne såmænd stadig væk få mig selv til at tale om det på den måde – så kan det være en politisk holdning. Men jeg kunne aldrig drømme om at gå ind og sige, at Folketinget skal bestemme, hvordan arbejdsmarkedet skal udvikle sig.

Derfor er der sådan set en rimelig konsekvent linje i, at man godt som tillidsmand kan have holdninger til, hvordan et arbejdsmarked skal udvikle sig. I øvrigt også som politiker. Arbejdsretten er jo en lovgivning. Det er faktisk en særlov, en særlov, der er lavet netop for at undgå, at man skal bruge det civile retssystem, med hvad det indebærer af at have byret, landsret og Højesteret involveret i faglige sager.

Arbejdsmarkedets parter har af hensyn til stabiliteten faktisk accepteret en særdomstol, som gør, at når man træffer en afgørelse, så er det afgørelsen. Jeg siger det kun, fordi det er sådan et meget finmasket net. Hele det arbejdsretslige system er et meget komplekst system, og piller man én tråd ud, så trevler man det hele op.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Til hr. Ole Sohn: Arbejdsmarkedets parter har accepteret, at de har Arbejdsretten til det der, men føler hr. Ole Sohn efter den 1. maj her for et par dage siden og efter de seneste tal for udviklingen i fagforeningernes medlemstal, at arbejdsmarkedets parter har opbakning fra hele den danske befolkning?

Så tilbage til fastprissystemet inden for grønthandlere og købmænd. Der er visse varer i købmandsbutikker, der er ganske let sammenlignelige, f.eks. er 1 l letmælk nogenlunde ens i alle. Vil det sige, at ligesom vi gør på arbejdsmarkedet, hvor vi siger, hvad der er godt og rigtigt for hvert enkelt niveau, altså at de elementer, der indgår i en overenskomst, skal være fuldstændig ens, så skulle vi altså gøre det samme i købmandsbutikker: letmælk koster sådan og sådan, appelsiner koster sådan og sådan, rosiner koster sådan og sådan, og noget andet koster sådan og sådan?

I dag har vi jo et system, hvor nogle vælger at sælge letmælk billigere og så tage mere for rosiner osv., og sådan kunne overenskomster jo også være indrettet, men det accepterer hr. Ole Sohn

ikke. Skal vi også indføre fastprissystem i butikkerne? Det kan godt ske, at man havde det i et system, som hr. Ole Sohn tidligere bekendte sig til, men jeg tror da ikke, det kan være hr. Ole Sohns idé i dag.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg tror, det er vigtigt, når man bevæger sig ud i diskussioner omkring overenskomstforhold, at man så i hvert fald lige har fakta med sig. En overenskomst er bygget sådan op, at den giver et fælles minimum for, hvad der er ret og rimeligt, som man har forhandlet sig frem til.

Så er der nogle virksomheder, som – det er derfor, jeg har snakket om varens beskaffenhed – er i stand til at sige: Vi kan skabe bedre forhold for vores medarbejdere, men også for vores virksomhed, hvis vi giver bedre løn- og ansættelsesforhold, for det giver større arbejdsglæde og dermed også en større indtjening til virksomheden. Sådan er det selvfølgelig.

Men det er udtryk for, at man finder et fælles minimumsniveau som grundlag for den branche. Det er klart, at hvis der er nogle, der går ind og fraviger det, så ligger der jo i hele arbejdsmarkedets grundlov, at så er der en konfliktmulighed.

Det gælder for begge parter. Det gælder også for arbejdsgiverne, som kan gå ind, hvis lønmodtagerne undergraver forholdene for arbejdsgiverne. Så har man denne særdomstol – Arbejdsretten – til at løse de konflikter.

Derfor forstår jeg ikke argumentationen, og det gør jeg faktisk ikke af et ærligt hjerte. Det er ikke bare, fordi Kristelig Fagforening, som hr. Ole M. Nielsen ikke vil være ansvarlig for, gør det, men det er jo sådan set et udtryk for, at man undergraver det, der er det fælles minimum.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Hr. Ole Sohn må jo ikke have læst forslaget. Der står lige nøjagtig her, at der skal være konfliktret, hvis den eksisterende overenskomst ikke i det væsentlige svarer til branchens. Det står her jo. Hvad er det, der er galt?

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg beklager, men i det beslutningsforslag, jeg har her, der hedder B 83, står der noget andet. Der står faktisk i næste sætning, som jo er den nye sætning, der er kommet ind i forhold til de

forslag, der har været fremsat tidligere, at »det skal præciseres, at overenskomster mellem landsdækkende arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer anses som udtryk for et acceptabelt brancheniveau.«

Det er jo sådan set det, der er det nye, og det modsiger den forrige sætning, for problemet er reelt – hr. Jan Pedersen nævnte et eksempel med restaurationsbranchen, og der kan findes andre – at der er indgået landsdækkende overenskomster, som er væsentligt under branchens niveau, og lige nøjagtig med den nye formulering, som Kristeligt Folkeparti så har med, forhindrer man, at man kan konflikte der. Det kan man i dag, fordi det kun lever op til den første del af Kristeligt Folkepartis forslag, netop hvis det er sådan, at man går væsentligt under branchens niveau. Men det har man jo netop forhindret ved at sætte en eftersætning på. Det er derfor, jeg henholder mig til det.

Kl. 11.35

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Ja, det må vist give anledning til, at hr. Ole M. Nielsen lige får lov at forklare sig.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Nu er det for det første ikke det eneste nye i det forslag her. Hvis vi tager den sætning væk, så er der flere muligheder for konflikt i det her forslag end i det gamle. Det vil vi kunne forklare, når vi snakker sammen på gulvet om lidt, vi har ikke tid nok til det her. Men det var det, jeg spurgte hr. Jan Petersen om.

Hvis vi tog den sætning væk, som hr. Ole Sohn anfægter, så var der ingen problemer tilbage, vel? Den har vi taget med, fordi det er så svært at sammenligne appelsiner og æbler og pærer osv. Vi har taget den med, fordi vi så bortskærer en masse muligheder for unødige konflikter, så det er af rent praktiske årsager.

Men jeg erkender over for hr. Ole Sohn, at der er et modsætningsforhold imellem de to sætninger, det erkender jeg. Vi tog den med af praktiske grunde, men jeg er ideologisk villig til at fjerne den. Så hvis vi gør det, kan vi så lave en handel?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så får hr. Ole Sohn lov til at svare.

Så tror jeg helt bestemt, at vi går videre i ordførerrækken, det føler jeg mig sikker på.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jamen hr. Ole M. Nielsen har helt misforstået det. Jeg taler ikke for, at vi skal have flere konflikter, så når hr. Ole M. Nielsen her fra talerstolen siger, at hvis vi fjerner den sætning, så bliver der endnu flere muligheder for konflikt, så ønsker jeg sådan set ikke det. Jeg ønsker bare grundlæggende, at man accepterer, at det er arbejdsmarkedets parter, der bestemmer, hvornår aftaler ligger væsentligt under branchens niveau, og det er det, der danner grundlag for, om der er en konfliktmulighed eller ej.

Det mener jeg ikke at Folketinget skal træffe beslutning om, det mener jeg sådan set at arbejdsmarkedets parter og den instans, der ligger derover, Arbejdsretten, skal vurdere. Hr. Lars Barfoed gjorde så glimrende opmærksom på, at sådan fungerer systemet.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Anders Samuelson som ordfører.

Anders Samuelson (RV):

Det Radikale Venstre kan støtte det forslag, som Kristeligt Folkeparti har lagt frem her, men vi vil på den anden side også meget gerne være med til at virke som en eller anden form for fredsskabende enhed, så det ikke kun er konservative medlemmer af Folketinget, som kan påtage sig den rolle.

Derfor vil vi konkret stille ændringsforslag til det her beslutningsforslag, sådan at de to linjer ryger ud, der hedder, at »det skal præciseres, at overenskomster mellem landsdækkende arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer anses som udtryk for et acceptabelt brancheniveau.« Så må vi gå ud fra, at både SF og Socialdemokratiet kan være med til at støtte det her forslag, for som jeg har hørt det indtil nu, har det været den primære anke.

Det, vi ser som problemet i det eksisterende system, er, at man godt kan få lov til at konflikte imod hinanden, også selv om man er inden for den samme hovedorganisation, men der kræves det, at der er vidtgående forhold, som betinger, at det kan være nødvendigt. Hvis der ikke er det – der er også nævnt et eksempel på det i beslutningsforslaget – så er det ikke muligt at konflikte. Drejer det sig derimod om to organisationer, som ikke er inde under den samme hovedorganisation, så gælder det krav ikke.

Det mener vi ikke er rimeligt. Vi mener faktisk, at der må være lighed på det her område,

og vi har også set eksempler på, hvor fuldstændig absurd det kan udarte sig. Så når man fastholder, at – som der står i linje 3-4 – man skal have lov til at konflikte, hvis den eksisterende overenskomst ikke i det væsentlige svarer til branchen, så synes jeg sådan set, at der er taget det hensyn, der skal tages, til, at man ikke bare kan bruge det her beslutningsforslag til fuldstændig uhaemmet at underbyde de forhold, der i øvrigt gælder.

Så med det som baggrund kan vi støtte forslaget og vil også meget gerne være så imødekommende, at vi konkret stiller det ændringsforslag, sådan at vi kan få en bredere opbakning til forslaget.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Ole Sohn for en kort bemærkning. Og jeg har også noteret hr. Søren Søndergaard op til at komme til efterfølgende.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg respekterer, at der kun er 5 minutter til en ordførertale, men så kan jeg stille spørgsmålet, sådan at hr. Anders Samuelsen får mulighed for at få lidt ekstra tid.

Kan hr. Anders Samuelsen ikke give et par eksempler på, i hvilke urimelige situationer der er opstået konflikt?

Kl. 11.40

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Og så skal vi lige have hr. Søren Søndergaard på talerstolen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg kunne egentlig godt tænke mig mere grundlæggende at høre, hvad der er Det Radikale Venstres opfattelse af forholdene på arbejdsmarkedet.

Mener Det Radikale Venstre, at det er en fordel, at der er flere uafhængige lønmodtagerlandsorganisationer? Det er jo det, man fremmer med det her forslag.

Det er jo naivt at tro, at hvis man præmierer det at være en selvstændig landsorganisation ved siden af LO, som man vil gøre med det her forslag, vil man ikke lægge op til, at der også opstår andre landsorganisationer. De kan så være mere venstreorienterede eller mere radikale, ikke som Det Radikale Venstre, men rigtige radikale venstrefolk, ikke? Så kan vi få sådan den

udvikling, som vi har i Italien, eller vi har i Frankrig.

Det, jeg bare ønsker at få at vide, er, om Det Radikale Venstre herinde opfatter det som sin opgave at fremme sådan en proces, hvor vi har en lang række forskellige landsorganisationer med forskellige politiske tilhørsforhold?

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Det må siges at være to nemme spørgsmål, så det må vel være muligt for mig at svare på dem.

Jeg bliver stillet spørgsmålet, om jeg vil prøve at definere, hvad der er urimelige forhold eller urimelige forskelle. Jamen Arbejdsretten mener i dag, at den kan definere det, så det må være muligt at kunne finde en løsning på dét. Der er jo et eksempel i beslutningsforslaget på, at den har været inde at vurdere dét, og der var det ikke opfyldt. Hvis man kan sige, at det ikke var opfyldt, må det være, fordi man har en idé om, hvornår det er opfyldt, så derfor: Intet problem i dét, det må kunne lade sig gøre.

Og til det andet om, hvordan Det Radikale Venstre grundlæggende ser på vores system: Grundlæggende har vi den indgang, at arbejdsmarkedets parter, så langt det overhovedet er muligt, selv skal finde løsninger på problemet.

Samtidig bakker vi helt klart op om grundlovens krav om foreningsfrihed, så hvis der derfor er nogle, der vil gå ind og danne foreninger og være med på arbejdsmarkedet og kan få opbakning til dét, så bliver det ikke med radikale stemmer, det bliver forbudt herinde i Folketinget, ud over de begrænsninger, som vi har lavet allerede med den eksisterende lovgivning.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nu ved jeg ikke, hvem andre end hr. Anders Samuelsen der begyndte at snakke om forbud mod organisationer. Det var ikke noget, jeg gjorde, og jeg mener ikke, at der skal være forbud mod nogen organisationer, jeg synes, enhver skal have lov at lave de organisationer, de vil, og kæmpe for de rettigheder, de vil. Men mener Det Radikale Venstre, at den nuværende lovgivning er i modsætning til grundloven?

Hvis den nuværende lovgivning ikke er i modsætning til grundloven, så handler det jo om, hvorvidt man inden for grundlovens rammer ønsker at fremme et system, hvor der er flere faglige landsorganisationer, eller man ønsker

at fremme et system, hvor der grundlæggende set er én faglig landsorganisation, og at man ikke præmierer det, at der er flere faglige landsorganisationer.

Ønsker man derimod et system, hvor man præmierer, at der er flere faglige landsorganisationer, og det er jo et synspunkt, der er værd at have, så er jeg sikker på, at hvis man får flertal for det, vil man også kunne opnå det, ligesom man har i Frankrig, ligesom man har i Italien. Det vil da være fuldt ud muligt.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Ja, bare til forståelse af argumentationen.

Hr. Anders Samuelsen gav et meget, meget fornuftigt svar på mit spørgsmål, synes jeg, nemlig at det er Arbejdsretten i stand til at vurdere. Det er den jo sådan set også i dag, så derfor kan jeg slet ikke forstå det, medmindre – som hr. Søren Søndergaard talte om – at det ville føre til sådan en opsplitning i mange organisationer med, hvad det kan medføre af ustabilitet i samfundet. Hvis det er det, man ønsker, er det jo et argument, men det er da ikke noget argument at sige, at Arbejdsretten skal vurdere det, for det gør den allerede i dag.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Ole M. Nielsen for en kort bemærkning og derefter hr. Samuelsen.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg ville spørge hr. Anders Samuelsen, om han vurderer, at når den etablerede fagbevægelse har faldende medlemstal og faldende tilslutning, kan det være, fordi den faktisk har misbrugt sin stilling til at varetage andre interesser end dem, medlemmer faktisk mener, der er deres i direkte forbindelse med arbejdsmarkedet og deres overenskomster, og at det måske er derfor, vi har brug for frihed på overenskomstområdet?

Kl. 11.45

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Jeg vil tage det sidste først: Jeg vil sådan set ikke tage stilling til, hvorfor folk eventuelt melder sig ud eller ikke melder sig ud, eller hvorfor de melder sig ind, eller hvad de gør. Det må folk svare på selv. Det synes jeg ville være forkert af mig at drage en generel konklusion af. Men som hr. Ole

M. Nielsen spørger om, så kunne det være en af begrundelserne.

Så siger hr. Ole Sohn, at han i bund og grund ikke kan forstå, hvorfor Det Radikale Venstre kan gå ind for det her forslag, fordi Arbejdsretten jo tager stilling allerede i dag. Men problemet er jo, at Arbejdsretten benytter den her definition til at vurdere, hvorvidt man kan forbyde en konflikt, når der er tale om to parter under samme hovedorganisation. Det er jo der, skillelinjen går.

Jeg er altså begyndt at tvivle på, om hr. Ole Sohn overhovedet har læst forslaget, for pointen her er jo: I dag vurderer vi det som ret og rimeligt, når det er inden for samme hovedorganisation, og jeg må gå ud fra, at hr. Ole Sohn også støtter, at Arbejdsretten kan tage den vurdering. Så er det bare, jeg siger, at så må det også være rimeligt, at den vurdering kan foretages i forhold til organisationer, som ikke er inde under den samme hovedorganisation, når man bare lever op til den samlede vurdering, nemlig om overenskomsten afviger fra det generelle niveau i en sådan grad, at det kan accepteres, at folk kan få lov til at konflikte.

Det er det, der er pointen. Derfor er det også et svar til hr. Søren Søndergaard. Det er ikke et spørgsmål, om man vil have flere eller færre, det er et spørgsmål om rimelighed. Når det her princip gælder inden for to under samme hovedorganisation, som vil konflikte, jf. det eksempel, som også er givet her, så må det også gælde for folk, som ikke er inde under samme hovedorganisation. Det er ikke et spørgsmål om, hvorvidt der skal være flere eller færre, det er et spørgsmål om rimelighed, om ens regler.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er der noget, der tyder på, at det er hr. Søren Søndergaard som ordfører.

Søren Søndergaard (EL):

Det her forslag er endnu et eksempel på den om siggribende kærlighed, som vi ser fra de borgerlige partier, til at få lov til at gribe ind i overenskomstsyste­met på arbejdsmarkedet.

Når Kristeligt Folkeparti her foreslår, at et forbund og dets medlemmer ikke skal kunne konflikte sig til en overenskomst på en virksomhed, hvis der i forvejen er en overenskomst på virksomheden, så kan man jo umiddelbart sige, at det lyder meget tilforladeligt. Men for de ansatte kan det jo få mærkbare negative konsekvenser

på løn- og arbejdsforhold. For hvilke krav stilles der så til de omtalte overenskomster?

Af forslaget fremgår det, at overenskomsterne mellem arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer, hvis de er landsdækkende, anses som et udtryk for et acceptabelt brancheniveau. Det betyder jo, at man kan forestille sig, at en overenskomst mellem f.eks. Restauratørforeningen og Kristelig Fagforening, der udsprang af Nyhavnkonflikten, vil betragtes som et acceptabelt niveau, fordi de to foreninger er landsdækkende, uanset – og det kan enhver overbevise sig om ved at læse den – at denne overenskomst er ringere end den tilsvarende overenskomst indgået mellem RBF og HORESTA, som dækker størstedelen af restaurationsbranchen.

På den måde åbner forslaget for en fri konkurrence på forringelse af overenskomsterne. Det, kan man så sige, er måske ikke det store problem i situationer, hvor der er arbejdskraftmangel, eller i områder, hvor der er arbejdskraftmangel. Der vil Kristeligt Folkepartis ordfører, hr. Ole M. Nielsen, nok have ret i, at der vil folk vælge den overenskomst, der er bedst, og der er ingen, der vil være så dum at indgå en dårlig overenskomst.

Men det forholder sig jo helt anderledes i situationer eller i områder med stor arbejdsløshed. Det forholder sig jo helt anderledes i situationer, hvor folk af den ene eller anden grund har svært ved at finde fodfæste på arbejdsmarkedet, hvor de kan blive tvunget til at acceptere at arbejde under den ringeste overenskomst.

Konfliktretten er og bliver efter vores opfattelse et uundværligt redskab, for at de faglige organisationer kan sikre deres medlemmer ordentlige arbejdsforhold. Vi har allerede set alt for mange eksempler på, at denne konfliktret begrænses også gennem de efterhånden mange indgreb fra Folketinget, som såvel borgerlige som socialdemokratiske regeringer har gennemført.

Med det her forslag kan man sige, at organisationernes konfliktret bliver endnu mere begrænset, og det vil vi som udgangspunkt selvfølgelig være imod fra Enhedslistens side. Men vi kan alligevel ikke lade være med at se med stor interesse på den opblødning, der foregår på fronterne. Det er jo ikke nogen hemmelighed, at vi i mange år har ment, at Socialdemokratiet herinde i Folketinget var alt for eftergivende over for arbejdsgiverne. Vi har haft den opfattelse, at man ikke, når man havde den politiske magt, brugte den godt nok til gavn for arbejder-

ne, og vi har advaret om, at når de borgerlige fik den politiske magt, så ville de selvfølgelig gøre det. Det er altid blevet afvist med: Jamen, der er nogle traditioner på det danske arbejdsmarked osv.

Kl. 11.50

Måske er det ved at gå op for Socialdemokratiet, at vi faktisk har ret. Når arbejdsgiverne har den politiske magt i samfundet, så bruger de den langt hen ad vejen, som de vil, uanset hvad der eksisterer af overenskomster. Derfor lægger det selvfølgelig også op til en mere grundlæggende diskussion i fagbevægelsen og mellem de forskellige partier, der knytter sig til fagbevægelsen og til arbejderbevægelsen, om ikke det er på tide, at vi siger, at når den del af det politiske spektrum får den politiske magt, så skal den også bruges, bruges til gavn for lønmodtagerne, bruges til gavn for arbejderne.

Så må man se stort på, at man kommer til at gribe ind i de aftaler, som er indgået mellem arbejdsgiverne og lønmodtagerne, for man ved, at i det omfang, arbejdsgiverne har deres politiske repræsentanter ved magten, så udnytter de det behårdt og kynisk til at få deres krav igennem.

Så jeg mener, at de her forslag lægger op til en lidt mere generel diskussion om, hvordan vi egentlig skal forholde os til arbejdsmarkedets forhold, og vi skal fra arbejderpartiernes side vise større ansvarlighed i forhold til at varetage lønmodtagernes vilkår under alle forhold.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Fordi jeg godt kan lide de partier på venstrefløj, vil jeg godt advare imod det initiativ, som hr. Søren Søndergaard lægger op til, for så bliver de endnu mindre ved det kommende valg, og det ser jeg faktisk ingen interesse i.

Det vil jeg altså stærkt advare imod, for det, som hr. Søren Søndergaard lægger op til der, er nemlig ikke det, folk vil have. Så vælger flere partierne til højre for midten, og det er også det, der er grund til det faldende medlemstal i de faglige organisationer. Folk vil ikke have det. De kan godt selv finde ud af at varetage deres interesser. Lige nøjagtig.

Jeg er enig i hr. Søren Søndergaards filosofi om, at i en god beskæftigelsesmæssig situation finder folk hen, hvor overenskomsten er rigtig. Ja, men den har vi nu haft et stykke tid og vil have den f.eks. endnu et stykke tid, hvorfor finder folk så ikke derhen, hvor overenskomsten er bedre, hvis den er det? Så vil de virksomheder,

som har en dårlig overenskomst, jo sørge for at forbedre deres løn- og personaleforhold for at bibeholde deres medarbejderstab og for at kunne tiltrække medlemskab, og så vil de have en bedre overenskomst, når beskæftigelsen bliver lavere igen. Det skulle markedsmekanismernes løse. Det gør de ikke. Hvorfor ikke?

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Jeg kan berolige hr. Ole M. Nielsen med, at det ikke er et selvstændigt formål for Socialdemokratiet at blive mindre, og at ambitionen er den modsatte. Det er formentlig også derfor, der indimellem er lidt uenighed mellem, hvad jeg kunne finde på at sige med hensyn til, hvad der vil være strategisk korrekt og det måske lidt fortærskede spørgsmål: Hvordan varetager man bedst lønmodtagernes interesser?

Til hr. Søren Søndergaard vil jeg sige, at jeg synes for så vidt ikke, jeg historisk har nogen dårlig sag, slet ikke sammenholdt med andre steder, hvor mere spændstige eller voldsomme strategier har været bragt i anvendelse. Jeg synes for så vidt, at den rimeligt fredelige og civiliserede form for forandring af et samfund, som er foregået i Danmark, er bemærkelsesværdigt flot.

Men jeg skal jo stille et spørgsmål, og jeg fik selv et godt spørgsmål fra hr. Ole Sohn, nemlig om en virkning af det her forslag ikke også er, at Dansk Arbejdsgiverforening og dens medlemsvirksomheder bliver udsat for konkurrenceforvridende aktiviteter, der legaliseres. Så jeg vil gerne høre en rød udgave af det synspunkt.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Og så skal vi lige have hr. Lars Barfoed på talerstolen inden hr. Søndergaard. Så bliver der også lidt længere tid til at tænke over svaret.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Jeg hæftede mig ved, at kernen i argumentationen fra hr. Søren Søndergaards side, når man sådan dissekerede den, var, at det her kunne betyde, at der var en overenskomst med ringere vilkår end andre overenskomster, som fik lov at leve, fordi man ikke måtte konflikte imod den. Det var sådan set essensen af argumentationen.

Lad os nu forestille os, at vi nåede frem til en retsstilling, således at man godt kunne konflikte, hvis der var væsentligt ringere vilkår i den over-

enskomst, som virksomheden havde indgået, end i andre overenskomster.

Kl. 11.55

Hvis vi ser bort fra de tekniske vanskeligheder, der kan være ved at få det beskrevet, ville hr. Søren Søndergaard så synes, at det var et rimeligt beslutningsforslag og en rimelig retsstilling at opstille, at så kunne man ikke konflikte imod den pågældende?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det sidste spørgsmål vil jeg besvare med et spørgsmål: Hvorfor skulle man konflikte mod den pågældende? Og med hvilke fysiske muskler skulle man konflikte mod den pågældende? Det er jo absurd at forestille sig, at man ville konflikte mod en virksomhed, som har bedre forhold, for at få ringere forhold. Jeg går ud fra, at hr. Lars Barfoed vil være enig med mig i, at en fagforening, som forsøger at føre den strategi ud i livet konsekvent at gå rundt og forsøge at få lavet ringere overenskomster, ikke vil have nogen glørværdig fremtid foran sig, måske bag sig, men ikke foran sig. Så det tror jeg er et eksperiment, som relativt hurtigt vil holde op.

Til hr. Ole M. Nielsen: Først vil jeg sige, at jeg mener, det er en forkert analyse, hr. Ole M. Nielsen foretager. Jeg mener, at grunden til, at Socialdemokratiet og venstrefløjen havde problemer i den sidste valgkamp, var, at vi ikke har varetaget lønmodtagernes interesser godt nok. Jeg synes, der har været for mange steder, hvor det har været uklart. Jeg synes, at det er for dårligt. Der er for mange ting, der ikke er gjort godt nok. Det er for dårligt, at ventelisterne ikke er blevet fjernet; det er for dårligt, at efterlønnen blev forringet. Der er mange ting, der er for dårlige.

Derfor gælder det om bedre at være i stand til at varetage lønmodtagernes interesser. Jeg tror, at hvis venstrefløjen er bedre i stand til at varetage lønmodtagernes interesser på alle felter, også på arbejdsmarkedet, så vil venstrefløjen også vinde frem. Det er vores analyse af synspunktet.

Og med hensyn til, hvordan man kan forestille sig situationen indrettet på arbejdsmarkedet, så er det jo en gammel diskussion. Det er et system, der hedder forhandling/aktion. Det vil sige, at man forhandler, og hvis man ikke kan blive enig i forhandlingerne, så har man en aktionsret. Det må man da overveje som modtræk til det her. Det synes jeg også, at man skal overveje at bruge eller fremlægge fra fagbevægelsens side.

Til sidst lige angående den beskæftigelsesmæssige situation vil jeg sige til hr. Ole M. Nielsen, at problemet er, at selv om vi har haft en god beskæftigelsesmæssig situation generelt, så er der jo store områder, hvor man ikke har haft det. Frem for alt er der grupper i samfundet, som ikke har haft en særlig god beskæftigelsesmæssig situation, og som har været tvunget til at acceptere også dårlige overenskomster.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Hr. Søren Søndergaard siger, at han har det problem, at han slet ikke kan forstå, hvorfor man skulle konflikte mod en virksomhed, hvis det ikke var, fordi man skulle have bedre forhold. Det er præcis det samme problem, som også hr. Ole Sohn i øvrigt har givet udtryk for tidligere. Hvorfor skulle man dog det?

Der er jo i beslutningsforslaget konkretiseret et eksempel, hvor to organisationer inden for samme hovedorganisation kommer op at tattes. FOA ville konflikte mod SiD, mener jeg det var. Så siger Arbejdsretten, at der skal være en særlig begrundelse for, at to organisationer inden for samme hovedorganisation kan gøre det. Arbejdsretten siger konkret:

»En fravigelse fra denne grundsætning« – om, at der skal være særlige forhold – »må i hvert fald kræve meget stærke grunde. Arbejdsretten finder, at indklagede ikke har påvist, at der af hensyn til de ansatte er et sådant særligt behov, at dette kan begrunde en fravigelse fra den nævnte grundsætning.«

Der har vi jo problemet. Der har været eksempler, og der har også været andre, fra Ikast f.eks., hvor man har konfliktet, ikke fordi man ville kunne tilbyde bedre forhold, men bare fordi man ville have medarbejderne ind under sin egen hat. Så man kan sagtens forestille sig konflikter, hvor det ikke har noget som helst at gøre med de ansattes forhold, men udelukkende er et egoistisk syn fra arbejdstagernes organisation om, at de vil have dem ind under deres hat.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Lars Barfoed for en kort bemærkning og derefter hr. Ole M. Nielsen også for en kort bemærkning, og så kommer hr. Søndergaard ind i billedet.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Hr. Søren Søndergaard svarede sådan set ikke på mit spørgsmål, men omformulerede mit spørgsmål, og i stedet for at svare stillede hr. Søren Søndergaard så et modspørgsmål, som hr. Anders Samuelsen nu har besvaret ganske udmærket, så det kan jeg tilslutte mig.

Jeg vil i stedet for spørge hr. Søren Søndergaard, som flere gange brugte betegnelsen arbejdere og at varetage arbejderne interesser:

Hvem er egentlig arbejderne, når hr. Søren Søndergaard bruger det begreb? Er det ikke os alle sammen? Eller hvem er arbejderne?

Hr. Søren Søndergaard talte så om situationer, hvor arbejdsgiverne har flertal i Folketinget. Mig bekendt er der ikke et flertal af arbejdsgivere blandt medlemmerne af det her Folketing? Hvornår er den situation opstået?

Kl. 12.00

Hvis vi ser på vælgerne, som jo har stemt os ind, er der heller ikke et flertal af arbejdsgivere. Jeg tilhører et flertal bag regeringen, men jeg føler mig i hvert fald ikke som deltager i et forum, som repræsenterer arbejdsgivere over for arbejdstagere her i salen. Det er simpelt hen noget vrøvl, hr. Søren Søndergaard siger.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Til det sidste: Det ville jo være et mærkeligt samfund, hvis der var flere arbejdsgivere, end der var arbejdstagere. På det grundlag er Folketinget i hvert fald ikke sammensat.

Men jeg må spørge hr. Søren Søndergaard: Hvis vi nu tager de tre og en halv linje ud, som hr. Anders Samuelsen foreslår, er der i hvert fald ikke noget som helst i forslaget, der hindrer konflikter mod dårlige overenskomster, og vi ønsker netop ikke at forbyde konflikter mod dårlige overenskomster. Vi ønsker at forbyde konflikter, som kun er begrundet i, at folk står i den forkerte organisation. Det er det, hele sagen handler om.

Vi går ikke ind for dårlige overenskomster. Folk skal have lov til at tilkæmpe sig ordentlige forhold. Men vi kan ikke have det bestemmeri, hvor nogle bestemte organisationer har ret til at bestemme, at hvis ikke medlemmerne står i deres organisation, er de galt afmarcherede. Det er dét, forslaget går på, og vil hr. Søndergaard erkende, at hvis vi fjerner de tre og en halv linje, er der i hvert fald ingenting tilbage, der forhindrer konflikter mod dårlige overenskomster?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Til hr. Anders Samuelsen vil jeg sige, at det er fuldstændig rigtigt, at der er eksempler på, at forskellige fagforeninger, f.eks. FOA og SiD, har opført sig på en måde, som er fuldstændig fjollet.

Men det, jeg sagde til hr. Anders Samuelsen, og som jeg gerne vil gentage, er, at en organisation, som forsøger at føre en konflikt og gennemfører en konflikt for at få en ringere overenskomst, har ikke nogen fremtid foran sig. Selv om der er et eksempel på, at en organisation har forsøgt at gøre det én gang, og selv om der måtte være et eksempel på, at en eller to organisationer har gjort det engang, er det derfor et fuldstændig marginalt problem, for selvfølgelig vil lønmodtagere ikke være medlemmer af organisationer, der kæmper for dårligere overenskomster. Det vil holde op i løbet af en meget kort periode, og man kan også allerede se de meget positive konsekvenser af den dårlige opførsel, der har været i de diskussioner, der har været i fagbevægelsen.

Så til hr. Lars Barfoed: Ja, nu snakker jeg altså om, hvis interesser man varetager. Det er selvfølgelig en politisk vurdering, og jeg anerkender fuldstændig hr. Lars Barfoeds ret til at have en anden politisk vurdering, end jeg har. Men jeg kan jo konstatere, at det ikke er Enhedslisten eller SF eller Socialdemokratiet, som arbejdsgiverne støtter.

Hr. Lars Barfoed kan gå herop og fortælle, hvor mange penge Det Konservative Folkeparti har fået fra diverse arbejdsgiverorganisationer. Jeg kan meddele, at Enhedslisten ikke har fået nogen fra diverse arbejdsgiverorganisationer, og det tror jeg skyldes, at arbejdsgiverorganisationerne har fuld forståelse for – og jeg mener, de har ret i det spørgsmål – at Det Konservative Folkeparti er en langt bedre repræsentant for arbejdsgivernes interesser end f.eks. Enhedslisten.

Jeg kan ikke nå at svare på hr. Ole M. Niensens spørgsmål, fordi lampen lyser. Han må spørge en gang til, og så skal jeg nok svare.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Nu skal hr. Ole M. Nielsen op som ordfører for forslagsstillerne, medmindre der er en kort bemærkning mere til hr. Søndergaard. Det må hr. Ole M. Nielsen afgøre på vej herop til talerstolen.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg tager gerne en kort bemærkning til hr. Søndergaard for at gentage mit spørgsmål. Det er simpelt hen: Hvis vi fjerner de tre og en halv linje, som hr. Anders Samuelsen foreslår – jeg erkender, at vi indføjede dem af praktiske grunde, men de kan godt være en svaghed set ud fra hr. Søren Søndergaards synspunkter – er der så noget som helst tilbage i forslaget, som hindrer konflikter mod dårlige overenskomster?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Som udgangspunkt er det Enhedslistens opfattelse, at de problemer skal ordnes af arbejdsmarkedets parter, og derfor er det som udgangspunkt også vores opfattelse, at det skal Folketinget ikke blande sig i. Men hvis Folketinget gør det – og det bliver ikke med vores stemmer – og den proces fortsætter, skal de partier, som står i den anden ende af det politiske spektrum, nok vide at lave nogle forhold på arbejdsmarkedet, som er til gavn for lønmodtagerne, hvis de får den politiske magt. Det gjorde jeg også opmærksom på i mit indlæg.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Ole M. Nielsen.

KL 12.05

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg vil begynde med at knytte en kommentar til det allersidste, hr. Søren Søndergaard sagde. Jeg vil gerne lovgive om nogle basale minimumsretigheder i en række forhold, men derudover er jeg for så vidt enig i, at arbejdsmarkedets forhold skal ordnes af arbejdsmarkedets parter og ikke af nogle historisk begrundede specielt udvalgte parter eller nogle specielt eksklusive organisationer.

Der skal være mulighed for alle for at deltage, også for dem, der ikke ønsker at støtte det politiske system, som varetages af bestemte organisationer, som helt åbenbart, tror jeg, selv er skyld i, at de ikke har større tilslutning. Det bevidner deltagelsen i 1. maj-arrangementerne, og 1. maj har dog et festligt islæt, som man kunne tage del i, selv om man måske var politisk uenig. Men tilslutningen til de faglige organisationer er faldende. Det blev bevidnet på 1. maj-dagen, og det må jo være, fordi lønmodtagerne ikke mener, at det kun er organisationerne, som varetager

ger deres interesser og tager sig af ting, de ikke er enige i.

Det kan selvfølgelig også være – og jeg synes ikke, det er særlig positivt, hvis det er sådan – at der er en stigende individualistisk holdning i vort samfund; det kan man ikke afvise. Men det gør jo, at folk selv vil vælge, hvor de vil stå, og ikke vil have de smagsdommere. Nu er jeg ikke helt så kritisk over for smagsdommere, som regeringen er på nogle områder, men jeg er det i dette tilfælde.

Ellers skal jeg sige tak for den debat, vi har haft. Jeg synes, det er dejligt, at vi har disse ideologiske debatter en gang imellem. Det er jo ikke, fordi vi vil noget helt forskelligt med mennesker, for jeg tror stort set, at vi er enige om, hvordan folk på arbejdsmarkedet skal have det: de skal behandles ordentlig og have ordentlige vilkår. Men vi ser bare nogle forskellige instrumenter og nogle forskellige veje til at opnå det. Vi vurderer tingene forskelligt, nogle af os er lidt mere formynderiske end andre på dette område.

Grundlaget for forslaget er, at vi synes, det er fuldstændigt urimeligt, at nogle enkelte organisationer har eksklusivaftaler og kan etablere konflikt mod en virksomhed, hvor de end ikke har én eneste ansat – ikke fordi der er noget i vejen med den overenskomst, der findes på virksomheden; og som de ansatte er godt tilfredse med, men fordi SiD ikke er tilfreds med, at de ikke har nogen medlemmer ansat på virksomheden, og derfor etablerer konflikt, for nu at tage et eksempel.

Det er det retsforhold, vi ønsker ændret med dette beslutningsforslag. Så enkelt er det. Det er ikke, fordi vi ønsker dårligere vilkår for lønmodtagerne, overhovedet ikke. Det mener vi slet ikke er nogen fordel for samfundet, selv om det måske på kort sigt skulle være en fordel for erhvervslivet, og det er det i øvrigt heller ikke.

Vi er interesserede i, at lønmodtagere har ordentlige forhold. Vi tror bare, at de godt kan have det under andre organisationsformer end under de meget stive, firkantede og historisk begrundede former, som vi har i Danmark, og det er jo bevist af, at andre lande omkring os, som har helt andre forhold og helt andre organisationsformer, også har ro på arbejdsmarkedet og også har stabile forhold. Lønmodtagerne bor i huse, de har biler at køre i, og de har penge til at købe mad for. Det er såmænd slet ikke så ringe i Sverige og Norge og Tyskland og Holland. Her

er der også menneskelige forhold, men under helt andre organisationsformer, og de tilstande mener vi altså også, at vi kan tilnærme os i Danmark.

Vi er kommet til et udviklingsstade, hvor man kan snakke sammen på en ordentlig måde, og hvor arbejdsgivere og arbejdstagere ikke er modsætninger, men er i samme båd, fordi de alle sammen er medejere af virksomheden. Vi har jo fået ØD ad bagvejen, for nu at sige det sådan, gennem vore pensionskasser osv. Vi er alle sammen medejere af vore virksomheder, langt hovedparten har en forståelse for, at mennesker skal behandles ordentligt, og de, der ikke har det, er ikke virksomhedsledere ret længe, for det går bare ikke i dette land.

Vi synes, det er et lidt langt hjørnespark, regeringen sparker sagen her til, selv om vi udmærket forstår begrundelserne. Det kan jo være svært at tage alle opgør i ét folketingsår, det kan vi godt se. Men vi synes, der kan opstå en svær situation, hvis DA og LO kommer tilbage og siger: Der er meget at gøre ved det forhold, men vi mener egentlig, at den måde, Arbejdsretten håndterer det på, er helt rimelig, osv. Så ville der komme en større konflikt, end hvis man havde gennemført det uden øvelsen med LO og DA først. Men o.k., vi må acceptere, at det er betingelsen for at få regeringen med. Så kloge var Venstre og De Konservative ikke, da vi tidligere fremsatte forslag om det samme emne, som endda var mere bastante over for arbejdsmarkedets parter, end forslaget her er. Men jeg erkender, at der er andre forhold, når man er i regering, end når man er oppositionsparti. Sådan er det jo.

Kl. 12.10

Vi synes, at tingene i denne sag igen er blevet flyttet en lille smule i dag, og vi ser frem til, at vi i næste folketingssamling får et udspil fra regeringen som et resultat af den sondering, LO og DA er i gang med. Jeg kan godt se vanskeligheden ved at få noget gennemført rent lovgivningsmæssigt i næste folketingssamling, når man først skal evaluere forløbet i april måned, så vi må nok erkende, at vi kommer frem til den næste samling igen, før der sker noget. Men vi må snakke hen ad vejen om, hvordan det går.

Jeg siger tak for den positive modtagelse, forslaget trods alt har fået, og tak for en god debat.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 86:

Forslag til folketingsbeslutning om forenkling af feriepengesystemet.

Af Anders Samuelsen (RV) og Marianne Jelved (RV).

(Fremsat 20/3 2002).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Som led i finanslovaftalen for 2002 mellem regeringen og Dansk Folkeparti er der nedsat et embedsmandsudvalg, som senest 1. september 2002 skal undersøge mulighederne for, at lønmodtagerne kan få udbetalt ikke hævede feriepenge ved ferieårets udgang. De uhævede feriepenge, som udgør 0,5 pct. af den samlede feriebetaling, er penge, som et vist antal lønmodtagere hvert år af den ene eller den anden grund ikke får hævet inden ferieårets udløb.

Forslagsstillerne ønsker imidlertid at udvide kommissoriet for udvalget væsentligt til også at skulle redegøre for, hvordan der kan ske en grundlæggende ændring af hele feriestemmet, f.eks. således, at renterne af feriepengene i så høj grad som muligt ender i lønmodtagernes lommer.

Grundlæggende ændringer i feriestemmet har senest været genstand for meget omfattende overvejelser i forbindelse med Ferieudvalgets betænkning nr. 1375 fra 1999, som danner baggrund for den nye ferielov, der blev vedtaget i maj 2000 af et meget bredt flertal i Folketinget, også med stemmer fra De Radikale. Det kan derfor undre, at forslagsstillerne mindre end 2 år ef-

ter denne lovrevision nu igen finder behov for et omfattende udvalgsarbejde.

Den nye ferielov indeholder som bekendt ikke de omfattende omlægninger, som man oprindeligt havde gjort sig forestillinger om. Det skal bl.a. ses i sammenhæng med, at arbejdsmarkedets parter udtrykte tilfredshed med de overordnede principper i ferieloven og derfor ikke ønskede væsentlige ændringer.

En omlægning af administrationen af feriegodtgørelsen vil reelt betyde en afskaffelse af feriekortordningerne, som i dag administrerer 28 mia. kr. eller 75 pct. af den samlede feriegodtgørelse. Det siger sig selv, at det ville være undergravende for virksomhedernes økonomi og dermed for både samfundsøkonomien og hele overenskomstsystemet at fjerne dette beløb fra virksomhederne. Dertil kommer, at i medfør af kollektive overenskomster har arbejdsgiverne erhvervet retten til at have feriepengene liggende og dermed retten til renterne. Det har de i sin tid betalt for, og hvis man nu med et indgreb i overenskomsterne tager denne fordel fra dem, vil de selvfølgelig rejse kompenserende krav over for lønmodtagerne.

Uanset om man kunne have sympati for nogle af formålene med beslutningsforslaget, ønsker regeringen ikke at gribe ind i et så væsentligt element i det samlede overenskomstkompleks, og regeringen kan derfor ikke støtte forslaget.

Freddy Dam (V):

Ferieloven har i de senere år jævnligt været til diskussion, og jeg kan huske, at i 1999 blev der udgivet betænkning nr. 1375, der dannede grundlag for revisionen af ferieloven i 2000.

Den nye ferielov blev vedtaget i maj 2000 med et bredt flertal, herunder også med stemmer fra Det Radikale Venstre. Herefter var der ro om ferieloven indtil finanslovaftalen 2002, hvor der efter aftale med regeringen og Dansk Folkeparti blev nedsat et embedsmandsudvalg, der inden den 1. september 2002 skal undersøge mulighederne for, at lønmodtagerne får udbetalt ikke hævede feriepenge ved ferieårets udgang.

Nu ønsker De Radikale, at udvalget også skal redegøre for, hvorledes lovgivningen skal ændres for at sikre, at renterne af feriepengene i videst muligt omfang ender i lønmodtagernes lommer. Skal man efterkomme De Radikales ønske, vil det medføre, at der igen skal ske en kulegravning af feriepengesystemet, og det synes vi